

ІНОЗЕМНИЙ ТУРИЗМ ЯК ГОЛОВНА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПРИКОРДОННОМУ РЕГІОНІ

Анотація

У статті досліджено вплив іноземного туризму на соціально-економічний розвиток прикордонного регіону, визначено його роль та місце в туристичній діяльності. На прикладі Івано-Франківської області встановлено передумови розвитку туризму та популярні туристичні місця й об'єкти в регіоні. Визначено чисельність обслугованих туристів і доходи суб'єктів туристичної діяльності від надання туристичних послуг та доходи від діяльності колективних засобів розміщення. Проаналізовано туристичні продукти, запропоновані на ринку туристичних послуг та політику сприяння розвитку туризму місцевих органів влади. Виявлено мотиви, якими керуються туристи, відвідуючи регіон. З метою встановлення наближеної до реальної чисельності туристів, що відвідали найбільш привабливі міста, проведено розрахунки та прогнозовано їх чисельність.

Ключові слова: туризм, міжнародний в'їзний туризм, туристичний регіон, прикордонний регіон.

ИНОСТРАННЫЙ ТУРИЗМ КАК ГЛАВНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ТУРИСТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПРИГРАНИЧНОМ РЕГИОНЕ

Аннотация

В статье исследовалось влияние иностранного туризма на социально-экономическое развитие приграничного региона, определены его роль и место в туристической деятельности. На примере Ивано-Франковской области установлены предпосылки развития туризма и популярные туристические места и объекты в регионе. Определены численность обслуженных туристов и доходы субъектов туристической деятельности от предоставления туристических услуг, доходы от деятельности коллективных средств размещения. Проанализированы туристические продукты, предлагаемые на рынке туристических услуг и политика содействия развитию туризма местных органов власти. Выявлены мотивы, которыми руководствуются туристы, посещая регион. С целью установления приближенной к реальной численности туристов, посетивших наиболее привлекательные города, были проведены расчеты и спрогнозирована их численность.

Ключевые слова: туризм, международный въездной туризм, туристический регион, приграничный регион.

Постановка проблеми. Багато регіонів України проголосили туризм одним з пріоритетних напрямків соціально-економічного розвитку і створюють сприятливі умови для туристичної діяльності. Головне завдання, яке ставлять перед собою регіональні органи влади, – це розбудова високорентабельної туристичної галузі, покликаної забезпечити

потребу внутрішнього і міжнародного туризму з урахуванням наявного природно-кліматичного та історико-культурного потенціалу, своїх національних особливостей. Важливою складовою туристичної діяльності є іноземний (в'їзний) туризм, який сприяє розбудові загальної і спеціальної інфраструктури, створенню додаткових робочих місць і є вагомим джерелом валютних надходжень.

Велика увага розвитку іноземного туризму приділяється у прикордонних регіонах України. Адже наявність кордону створює додаткові можливості для поглиблення транскордонної співпраці, організації роботи спільних підприємств, розробки туристичних маршрутів, що пролягатимуть через прикордонні території 2-3 країн тощо.

Одночасно питання впливу іноземного туризму на соціально-економічний розвиток прикордонного регіону, визначення його ролі і місця в туристичній діяльності потребують подальших досліджень.

Аналіз останніх досліджень. Україна має великий потенціал для розвитку туризму – унікальні природно-кліматичні, історико-культурні та національно-етнографічні ресурси. «Загальна площа придатних для туризму і відпочинку природних ландшафтів становить тут 9,4 млн. га, які й досі ще повністю не освоєно. На території нашої держави налічується понад 125 тис. пам'яток археології, архітектури, містобудування, історії та мистецтва, працюють сотні музеїв» [1, с. 85].

Проблеми розвитку туризму в Україні, зокрема міжнародного, висвітлено у працях вчених О. О. Бейдика, М. Г. Бойко, Л. С. Гринів, В. Г. Гуляєва, В. М. Зайцевої, П. Ф. Ковалю, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андрєєва, В. С. Кравціва, М. П. Мальської, С. В. Мельниченко, А. Ю. Парфіненка, О. О. Любіцевої, П. Р. Пуцентейла, Т. І. Ткаченко, і ін.

На думку П. Ф. Ковалю, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андрєєвата ін., в'їзний міжнародний туризм – подорожі, що організовуються для громадян іноземних країн територією своєї держави, пов'язані з перетином державного кордону з метою некомерційної діяльності на термін від 1 доби до 1 року.

Розвиток міжнародного в'їзного туризму є не лише джерелом валютних надходжень в економічну систему країни, фактором стабілізації регіональних ринків праці, але й сприяє активізації відносин між країнами-учасницями туристичного процесу. Недаремно основними нормативними документами, що регулюють діяльність туристично-рекреаційної сфери України, цей напрям визнано пріоритетним. Розвиток в'їзного туризму значним чином впливає на загальний стан цієї сфери. За розрахунками фахівців, її можна вважати ефективною тоді, коли обсяги в'їзного туризму

втричі перебільшують обсяги виїзного. У зв'язку з цим виникає потреба активізації зусиль на розвитку інкамінгу [2, с. 18].

Міжнародний туризм, як зазначає П. Р. Пуцентейло, охоплює поїздки осіб, що подорожують з туристичними цілями за межі країни постійного проживання. Автор додає, що перетин державного кордону для них пов'язаний з певними формальностями: оформленням закордонних паспортів і віз, проходженням митних процедур, валютним і медичним контролем. Ці правила вводяться державою в цілях боротьби з незаконною міграцією, міжнародним тероризмом, торгівлею наркотиками, проституцією і т. д. та забезпечують установлений порядок в'їзду в країну і виїзду з неї. Спеціальні служби перевіряють дотримання туристами паспортно-візового режиму, вимог щодо вакцинації (щеплень), правил і умов провезення через кордон речей, товарів, валютних коштів і проведення операцій з обміну валюти. В'їзний туризм трактується як подорожі в межах країни осіб, що не проживають у ній постійно, з туристичними цілями без заняття оплачуваною діяльністю [3, с. 58].

Як підкреслює А. Ю. Парфіненко, туризм – це своєрідна «призма», крізь яку можна розглядати загальні та регіональні особливості міжнародних відносин. Туризм є не тільки реципієнтом міжнародних відносин, а й активним політичним актором – учасником політичного процесу, який завдяки туристичній та економічній взаємодії впливає на прийняття політичних рішень. Туризм неодноразово виступав каналом налагодження довіри і взаємодії у державах із різним суспільно-політичним устроєм, чинником економічної та політичної модернізації, підтримки політичної стабільності [4, с. 20].

У свою чергу, М. П. Мальська зазначає, що міжнародний туризм є вагомим чинником зміцнення миру у світі, поліпшення порозуміння між народами, розширення торгового, наукового і культурного співробітництва, налагодження добросусідських відносин між державами [5, с. 14].

Розглядаючи розвиток міжнародного туризму в умовах глобалізації, В. М. Зайцева підкреслює, що глобалізація і регіоналізація – складові частини єдиного процесу розвитку міжнародного туризму, що робить його унікальним економічним інструментом, здатним формувати виробничі системи інтернаціонального характеру і зберігати локальну значущість [6, с. 59].

Водночас, розвиток іноземного туризму в прикордонних регіонах має свої особливості та потребує додаткових досліджень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Іноземний туризм у розвинених країнах є одним з найактивніших джерел грошових та

валютних надходжень до бюджетів та є стимулятором створення великої кількості додаткових робочих місць.

В'їзний (іноземний) туризм — подорожі в межах країни осіб, які постійно не проживають на її території. Приїзд іноземних туристів сприяє розвитку інфраструктури, створенню нових робочих місць, надходженню вільно конвертованої валюти, зростанню експорту туристичних послуг. Туристичний експорт — це вивіз із країни туристичних вражень, які супроводжуються одночасним ввозом туристом грошей в певну країну [7, с. 34]. Для України іноземний туризм – це в'їзд туристів з інших країн світу, які користуються туристичними та супутніми послугами на даній території, сплачуючи за це кошти, що сприяє валютним надходженням до бюджету певної туристичної дестинації.

В Україні розвиток міжнародного в'їзного туризму має хороші передумови. Поєднання наявних природних, культурних, історичних та інших туристичних ресурсів території країни стимулюють цікавість іноземних туристів до пізнання нашої культури, відвідання міст з унікальною архітектурою, подорожей неповторними гірськими місцевостями Карпат та іншими регіонами. Не останню роль відіграє й цінова доступність туристичних ресурсів, а також їх підвищення якості та відповідності світовим тенденціям.

Одним з найпривабливіших туристичних регіонів для іноземців є Карпатський. Він розміщений на заході України й охоплює Львівську, Закарпатську, Івано-Франківську, Чернівецьку області та межує з такими європейськими країнами, як Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Молдова. Регіон надзвичайно багатий на історичні, культурні, архітектурні пам'ятки. Тут знаходяться й об'єкти, занесені до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Особливе місце займають неповторні ландшафти Карпатських гір, пов'язані з ними звичаї, обряди, народні легенди та повір'я, а також аутентична кухня, що робить регіон неймовірно цікавим і привабливим для іноземців. Важливу роль в розвитку міжнародного туризму в межах Карпатського регіону відіграє і транскордонна співпраця України з Європейським Союзом. Позитивно на розвиток в'їзного туризму впливає безвізовий режим в'їзду (до 90 діб протягом 180 діб) в Україну для громадян країн Європейського Союзу та низки інших країн світу. Поєднання всіх цих передумов дає великий поштовх для залучення іноземних туристів та сприяє розвитку туристичної сфери в регіоні та країні загалом.

Аналізуючи діяльність владних структур Івано-Франківської області, слід зазначити, що Головне управління з питань туризму, євроінтеграції,

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

зовнішніх зв'язків та інвестицій Івано-Франківської облдержадміністрації спільно із ЗАТ «Західноукраїнське агентство сприяння іноземним інвестиціям» виділили найпривабливіші атракції області, так звані «туристичні дива». До них віднесли такі туристично-привабливі об'єкти, як гора Говерла (2061 м) – найвища вершина України, музей «Писанка» – єдиний у світі музей писанкового розпису, Дністровський каньйон – природний музей під відкритим небом, найвищий на Прикарпатті Манявський водоспад, Карпатський Сфінкс – скельний кам'яний лабіринт «Скелі Довбуша», національний заповідник «Давній Галич» – комплекс пам'яток архітектури та історії XII-XIII ст., збережені традиції та народні промисли, Карпатський трамвай – маршрут вузькоколіійною залізницею в Долинському районі, водоспад «Пробій» на річці Прут у місті Яремче, «Білий Слон» – залишки обсерваторії на горі Піп-Іван (2028 м), найвисокогірніша споруда в Україні.

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області, на території області у 2016 році функціонувало 107 суб'єктів туристичної діяльності (36 юридичних осіб та 71 фізична особа-підприємець), тоді як у 2015 році – 83, а у 2014 році – 99. Послугами суб'єктів туристичної діяльності в області у 2016 році скористались 80 тис. осіб, з них 2,5 тис. іноземні туристи; у 2015 році – 65,9 тис. осіб, з них 1,3 тис. іноземні туристи; у 2014 році – 63,8 тис. осіб, з них 0,6 тис. іноземних туристів. Така тенденція до збільшення кількості суб'єктів туристичної діяльності та чисельності обслуговуваних ними туристів може означати тільки одне – туризм на Прикарпатті активно розвивається, а туристи охоче звертаються за допомогою до туроператорів та турагентів. Дохід суб'єктів туристичної діяльності області від надання туристичних послуг за 2016 рік (без ПДВ, акцизного податку й аналогічних обов'язкових платежів) склав 342,1 млн. грн., що на 30,1% більше, ніж за 2015 рік. Крім того, суб'єктами туристичної діяльності області обслуговано 1,4 млн. екскурсантів та одноденних відвідувачів [8].

Серед іноземних туристів, які побували на Івано-Франківщині, найбільша їх частка припала на відвідувачів з Польщі – 2,5 тис. осіб (16,8%), Молдови – 1,4 тис. осіб (9,6%), Румунії – 1,4 тис. осіб (9,1%), Німеччини – 1,1 тис. осіб (7,2%), Сполучених Штатів Америки – 931 особа (6,3%) та Білорусі – 869 осіб (5,8%) [8].

Для порівняння, кількість обслуговуваних туристів суб'єктами туристичної діяльності у 2016 році в Карпатському регіоні становила 292,8 тис. осіб, зокрема: у Львівській області – 181,8 тис. осіб, з них 8,3 тис. осіб іноземних туристів; у Закарпатській області – 11,6 тис. осіб, з

них 68 іноземних туристів; у Чернівецькій області – 19,4 тис. осіб, з них 112 іноземних туристів [9, 10, 11]. Вищезазначені дані свідчать, що найбільше туристів у Карпатському регіоні приваблює Львівська та Івано-Франківська області. За чисельністю обслугованих туристів суб'єктами туристичної діяльності Івано-Франківська область посіла третє місце серед регіонів України, після м. Києва та Львівської області.

Збільшується й кількість готелів та аналогічних засобів розміщення в Івано-Франківській області, а також і бажаючих скористатись послугами розміщення: у 2014 році – 212 од.; у 2015 році – 200 од.; у 2016 році – 227 од., 78 з яких належали юридичним особам та 179 – фізичним особам-підприємцям. У 2014 році послугами готелів та аналогічних засобів розміщення скористались 228,5 тис. осіб, у 2015 році – 249,1 тис. осіб, а в 2016 році – 304,8 тис. осіб, що на 20,7% більше, ніж у попередньому році. Найбільше приїжджих зупинялись у готелях міст Яремче (198,6 тис. осіб) та Івано-Франківська (86,3 тис. осіб), що порівняно з попереднім роком більше на 43,4 та 7,3 тис. осіб відповідно [8].

Сума доходів від наданих послуг колективними засобами розміщування на Прикарпатті у 2016 році склала 491,6 млн. грн., що на 119 млн. грн., або на 31,9 % більше, ніж у попередньому році. Суттєву різницю доходів суб'єктів туристичної діяльності від надання туристичних послуг та доходів від наданих послуг колективними засобами розміщування можна пояснити тим, що туристи іноді не звертаються за допомогою до туристичних підприємств, а займаються самодіяльним туризмом. Крім того, в області у 2016 році функціонували та прозвітували про свою діяльність 305 садиб сільського (зеленого) туризму, якими упродовж року обслуговано 55,8 тис. осіб [8].

Виділяючи Коломийський район серед інших районів Івано-Франківської області, слід зазначити, що він розташований на південному сході області, його територія займає 41 км², населення становить 61,2 тис. осіб, відстань до Івано-Франківська – 65 км. Вигідне географічне розташування, зосередження в районі природних ресурсів з унікальною флорою та фауною передгірних районів Карпат, сприятливий екологічний стан краю, велика кількість пам'яток архітектури різних стилів та епох, збережені культурні традиції етнографічних регіонів Покуття та Гуцульщини, відомі мистецькі осередки і мистецько-фестивальний імідж, а також історична спадщина визначають Коломийщину як одну з найпривабливіших туристичних територій регіону. Візитною картою Коломії є музей «Писанка», який відзначений проектом «Сім чудес України» як «Визначна пам'ятка України».

Популярними туристичними місцями на Коломийщині є: ботанічний заказник загальнодержавного значення «Княздвірський» (площа 209 га) – одне з найбільших в Україні насаджень тису ягідного, релікту третинного періоду, занесеного до Червоної книги, на території заказника діє Краєзнавчий музей флори і фауни Карпат, с. Княздвір; водоспад “Білі криниці” (висота падіння – 8 м), с. Марківка; долина підсніжників (долина “Кропивець”), с. Молодятин; Бернардинський костел (1725 р.), келія, надбрамна дзвіниця, с. Старий Гвіздець; костел Успіння Пресвятої Діви Марії (1905 р.), с-ще Отинія; дзвіниця і школа-дяківка (XVIII ст.), с-ще Печеніжин; церква св. Михайла (1794 р.), с. Велика Кам'янка; церква Вознесіння Господнього та дзвіниця (1780 р.), с. Струпків; церква св. Юрія та дзвіниця (1752 р.), с. Баб'янка.

Безпосередньо в місті Коломия туристів приваблюють такі пам'ятки: церква Благовіщення Діви Марії (1587 р.) дерев'яної гуцульської архітектури, де зберігається давній іконостас, Євангеліє та ікони (роботи відомого українського іконописця XIX ст. Теофіла Копистянського); церква Святого Архистратига Михаїла (1864 р.); міська ратуша (1877 р.); костел Єзуїтів (1887 р.); Коломийський обласний академічний український драматичний театр ім. Івана Озаркевича. В 2016 році на День міста у Коломиї, на площі Шевченка, відбулося урочисте відкриття світло-музичного фонтану, подарованого громаді міста Міжнародним благодійним фондом “Покуття”, який став привабливим як для місцевих мешканців, так і для туристів.

Особливе значення та популярність серед туристів мають Національний музей народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Йосафата Кобринського в м. Коломия, який є одним із найдавніших і найвідоміших в Україні, колекція якого нараховує понад 50 тис. експонатів найрізноманітніших видів народного мистецтва у 18 експозиційних залах від періоду трипільської культури й по сьогоднішній день; музей писанкового розпису, філіал Національного музею народного мистецтва Гуцульщини і Покуття ім. Йосафата Кобринського – єдиний у світі збудований у формі писанкового яйця, спеціально для збереження і експонування творів писанкового розпису, який володіє колекцією понад 6000 писанок з України та з-за кордону; музей історії міста Коломиї; краєзнавчий музей “Просвіта”; історико-краєзнавчий музей ім. Олекси Довбуша, селище Печеніжин.

Чисельність обслугованих туристів суб'єктами туристичної діяльності в 2016 році в м. Коломиї склала 604 особи, в сільських територіях

Коломийського району – 360 осіб, тоді як в м. Яремче – 65,4 тис. осіб, а в м. Івано-Франківську – 10,8 тис. осіб. Проте, аналізуючи дані відвідуваності музеїв у Коломиї, необхідно відзначити, що туристів у місті значно більше [8].

Щорічно музеї Коломиї відвідують понад 150 тис. осіб, серед яких частка іноземців складає близько 15% та постійно зростає. В Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського та Музеї писанкового розпису чисельність відвідувачів у 2014 році складала 122,5 тис. осіб, у 2015 році – 135,6 тис. осіб, у 2016 році – 152,1 тис. осіб, а станом на 1 вересня 2017 року музей відвідали 102,5 тис. осіб. Отже, чисельність відвідувачів музею з кожним роком зростає, а також зростає й частка іноземців. Опитування працівників музеїв свідчить, що сезон найвищої відвідуваності починається з середини травня і продовжується до кінця жовтня, а також велика кількість відвідувачів припадає на січень, коли частка іноземних відвідувачів зростає. Наведені вище дані свідчить про куди більшу чисельність туристів, що відвідують Коломию, ніж за офіційними даними. Тож, коломийські музеї користуються неабиякою популярністю серед туристів, а частка іноземних відвідувачів постійно зростає [8]. Проаналізувавши відвідуваність музеїв Коломиї, встановлено, що чисельність туристів в 2016 році склала понад 150 тис. осіб, що значно перевищує офіційні дані. Це дає можливість зробити висновок, що в Коломиї стрімко розвивається туризм, зокрема й іноземний. Загалом на Прикарпатті функціонують 26 музеїв, які щорічно відвідують майже 500 тис. туристів.

Шляхом аналізу туристичного збору та проведення відповідних розрахунків встановлено, що чисельність туристів, які хоча б одну на одну ніч залишались в закладах розміщення Коломийського району, було в 12 разів більше, ніж за офіційними даними. Платниками туристичного збору є громадяни України й іноземці, які прибувають на територію адміністративно-територіальної одиниці, де діє рішення сільської, селищної, міської ради про встановлення туристичного збору і які одержують послуги з тимчасового проживання. У 2016 році туристичний збір поповнив скарбницю Коломийщини на 26,6 тис. грн. Станом на 1 вересня 2016 року у Коломийській ОДПІ зареєстровано 25 платників цього збору [12]. Варто зауважити, що даний збір не стягується з туристів, які приїхали у відрадження або мають певні пільги.

У Коломиї функціонують 17 суб'єктів туристичної діяльності, з них 2 туроператори та 15 турагентів, кількість готелів та аналогічних засобів

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

розміщення складає 18 од., а кількість закладів харчування сягає 100 од. [13]. Аналіз діяльності туристичних підприємств міста свідчить про те, що дуже мала частка з них формує туристичні продукти на місцевих туристичних ресурсах, а більшість з них орієнтовані на роздрібну реалізацію сформованих турів, спрямованих за межі країни. Проте деякі з підприємств все таки пропонують туристам екскурсії по Коломії різноманітні екскурсійні, святкові тури та тури вихідного дня, участь у фестивалях, ярмарках та інших заходах. Окремі туристичні підприємства пропонують великим групам туристів власні котеджі для розміщення, трансфер та інші послуги.

Проведене опитування працівників туристичних підприємств Коломії, показало, що іноземні туристи найбільше цікавляться традиціями міста (26%), кухнею (24%), його архітектурою (22%), історією (21%) та іншими атракціями (7%). Вони надають перевагу прогулянкам містом в супроводі екскурсіводів, відвідують музеї та охоче навідуються до ресторанів з традиційною гуцульською кухнею, проте переважно затримуються в місті не довше, ніж на один день, та їдуть на відпочинок в інші туристичні місця області й регіону. Метою туристичних прибуттів іноземців на Коломийщину переважно є дозвілля й відпочинок.

Влада міста активно сприяє розвитку туризму. В Коломийській міській раді було розроблено й затверджено Програму розвитку туризму на 2016-2020 роки, основними завданнями якої є: використання туристичного потенціалу міста та створення конкурентоспроможного туристичного продукту, підвищення якості туристичних послуг, формування позитивного іміджу міста на національному та міжнародному рівнях. Також, з метою популяризації та формування позитивного іміджу міста Коломії в межах України та за кордоном, було розроблено й створено новий логотип міста «Коломия єднає».

Висновки. В останні роки іноземний туризм на Прикарпатті стрімко розвивається, а одним з найпривабливіших туристичних міст є Коломия. Для його подальшого розвитку необхідні активні дії з боку місцевих державних органів влади, розроблення нових програм розвитку туризму в регіоні, реклама туристичного краю, залучення інвестицій для створення конкурентоспроможного туристичного продукту та вдосконалення інфраструктури. Перспектива заохочення більшої чисельності іноземців відвідати регіон та Україну в цілому залежить і від стабілізації ситуації на сході країни та розвитку євроінтеграційних процесів, що сприятиме підвищенні іміджу держави на ринку міжнародних туристичних послуг. Активізацію розвитку туризму на Івано-Франківщині можна пов'язати і з

анексією Криму, оскільки туристи, які зазвичай відпочивали там, в останні роки надають перевагу Карпатам.

Зважаючи на те, що за останні роки туристичні потоки в регіоні збільшуються, можна зробити певні прогнози розвитку туризму на Прикарпатті. Екстраполюючи сформовані у минулому і сьогоденні стійкі тенденції розвитку туризму за статистичними даними, визначено, що чисельність туристів, обслугованих суб'єктами туристичної діяльності в Івано-Франківській області, до 2020 року зросте до 112,4 тис. осіб, а іноземних туристів, відповідно, зросте до 6,3 тис. осіб. Можна зробити й прогноз чисельності туристів в Коломиї на основі відвідуваності музеїв – до 2020 року кількість туристів може зрости до понад 211,3 тис. осіб. Такі прогнози свідчать про те, що як внутрішній, так і іноземний туризм в області загалом та в Коломиї зокрема має хороші передумови для зростання.

Проведений SWOT-аналіз щодо розвитку туристичної сфери Коломиї підтверджує те, що місто має великий потенціал для розвитку туристичної сфери. Вигідне геополітичне розміщення регіону, інфраструктура, що розвивається, сприятлива екологія, унікальні культурні та історичні пам'ятки, традиції та побут, наявність природних, архітектурних та інших туристичних ресурсів – поєднання усіх цих складових разом із формуванням сприятливої регіональної туристичної політики дасть новий поштовх розвитку іноземного туризму в регіоні.

Іноземний туризм є головною складовою туристичної діяльності в прикордонному регіоні, оскільки сприяє надходженню коштів до місцевого бюджету, створенню нових робочих місць в сфері обслуговування, розвивається загальна та спеціальна інфраструктура. Якщо іноземний туризм розвиватиметься відповідно до зазначених прогнозів, то це справлятиме позитивний вплив на соціально-економічний розвиток регіону та сприятиме створенню його позитивного іміджу далеко за межами країни.

Список використаних джерел:

1. Кифяк В. Ф. Розвиток міжнародного туризму як один з факторів становлення економіки України / В. Ф. Кифяк // Економіка України. – 1995. – Вип.7 (404). – С. 85-88.
2. Коваль П. Ф. В'їзний туризм. Навч. посібн. / П. Ф. Коваль, Н. О. Алешугіна, Г. П. Андреева, О. О. Зеленська, Т. В. Григор'єва, О. Г. Пархоменко, В. Б. Дудко, М. О. Михайловський. – Н.: Видавництво Лук'яненко В. В., 2010. – 304 с.
3. Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва. Навч. посібн. / П. Р. Пуцентейло. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 344 с.
4. Парфіненко А. Ю. Міжнародний туризм в Україні: геополітичні аспекти глобального явища / А. Ю. Парфіненко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2015. – Вип. 126. – Ч. 1. – С. 12–23.

5. Мальська М. П. Міжнародний туризм і сфера послуг / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Н. В. Ганич. – К.: Знання, 2008. – 661 с.
6. Зайцева В. М. Міжнародний туризм та глобалізація в сучасному світі / В. М. Зайцева, О. М. Корнієнко // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 2 (8). – С. 55–65.
7. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму. Навч. посібн. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. – К. : Знання, 2011. – 334 с.
8. Статистична інформація. Головне управління статистики в Івано-Франківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifstat.gov.ua/>
9. Статистична інформація. Головне управління статистики у Закарпатській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>
10. Статистична інформація. Головне управління статистики у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/>
11. Статистична інформація. Головне управління статистики у Чернівецькій області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/>
12. Коломийщина: туристичний збір у писанковому краї зростає. Коломийський МВК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ww2.gov.if.ua/kolomiyskiy/ua/>
13. Туризм міста Коломиї. Коломийська міська рада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ww2.gov.if.ua/kolomiyskiy/ua/11702.htm>

Vasyl Kyfiak, Doctor of Economic Sciences, Professor,
Halyna Bondarenko,

Chernivtsi Institute of Trade and Economics of KNUTE, Chernivtsi

FOREIGN TOURISM AS THE MAIN COMPONENT OF TOURISM ACTIVITY IN CROSS-BORDER REGION

Summary

The article investigates the influence of foreign tourism on the social and economic development of the cross-border region, and defines its role and place in tourism activity. Preconditions for the development of tourism, popular tourist destinations and objects of the area are studied on the example of Ivano-Frankivsk region. The number of tourists, which have been served, was counted, as well as incomes of tourists from the provision of tourist services and income from the activities of collective accommodation facilities have been investigated. The tourism products offered on the market of tourist services and the promotion policy of tourism development of local authorities are analyzed. The reasons why tourists visit the region are identified. In order to establish an approximate number of tourists, (which is almost close to the real data) visiting the most attractive cities were made calculations and their number are shown.

Keywords: tourism, international outbound tourism, tourist region, cross-border region.

References:

1. Kyfyak, V.F. (1995). Development of international tourism as one of the factors of formation of the economy of Ukraine. *Ekonomika Ukrainy [Ukraine economy]*, vol. 7 (404), pp. 85-88 (in Ukr.).
2. Koval, P.F. (2010). *V'iznyj turyzm [Entrance tourism]*. Nizhyn, 304 p. (in Ukr.).
3. Putsenteylo, P.R. (2007). *Ekonomika i orhanizatsiia turystychno-hotel'noho pidpriemnytstva [Economy and organization of tourism and hotel business]*. Kiev, 344 p. (in Ukr.).

4. Parfinenko, A.Y. (2015). International tourism in Ukraine: geopolitical aspects of the global phenomenon. *Aktual'ni problem mizhnarodnykh vidnosyn [Actual problems of international relations]*, vol. 126, pp. 12-23 (in Ukr.).
5. Mal's'ka, M.P. (2008). *Mizhnarodnyj turyzm i sfera posluh [International tourism and services]*. Kiev, 661 p. (in Ukr.).
6. Zaytseva, V.M. (2012). International tourism and globalization in the modern world. *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu [Bulletin of the Zaporizhzhia National University]*, vol. 2 (8), pp. 55-65 (in Ukr.).
7. Klyap, M.P. (2011). *Suchasni riznovydy turyzmu [Modern varieties of tourism]*. Kiev, 334 p. (in Ukr.).
8. Statistical information. Main Department of Statistics in the Ivano-Frankivsk region. Available at: <http://www.ifstat.gov.ua/> (in Ukr.).
9. Statistical information. Main Department of Statistics in Transcarpathian region. Available at: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/> (in Ukr.).
10. Statistical information. Main Department of Statistics in the Lviv region. Available at: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/> (in Ukr.).
11. Statistical information. Main Department of Statistics in the Chernivtsi region. Available at: <http://www.cv.ukrstat.gov.ua/> (in Ukr.).
12. Kolomyyshchyna: tourist collection in Easter Island is growing. Kolomyia MVK. Available at: <http://ww2.gov.if.ua/kolomiyskiy/ua/> (in Ukr.).
13. Tourism of the city of Kolomyia. Kolomyia City Council. Available at: <http://ww2.gov.if.ua/kolomiyskiy/ua/11702.htm> (in Ukr.).

УДК 338.48:332.1

В.Ф. Кифяк, д.е.н., професор,

Ю.М. Савчук,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ,

м. Чернівці

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ТУРИЗМУ У ПРИКОРДОННОМУ РЕГІОНІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Анотація

У статті визначено туристичну сферу як пріоритетний напрямок стратегічного розвитку прикордонного регіону. На прикладі Чернівецької області досліджено реальний стан та проблеми розвитку туристичного ринку, структуру та динаміку його основних показників. Виявлено конкурентні переваги та особливості розвитку певних видів туризму, які безпосередньо залежать від прикордонного розміщення, визначено вплив туризму на соціально-економічний розвиток області. Розраховано показник нетто-інтенсивності здійснення туристичних подорожей населенням Чернівецької області та за допомогою показника туристичного збору в 2016 році обчислено реальну чисельність туристів, що користувалися готельними послугами. На основі аналізу туристичних потоків минулих років сформовано прогнозування майбутніх показників розвитку туризму в області до 2020 року,